GWW-TOP 2006: SNELLERE BESLUITVORMING EN MEER DRAAGVLAK

Hoe moeten we planvormingsprocessen inrichten om te zorgen dat ze sneller verlopen? En hoe kunnen we zorgen dat er bij burgers en bedrijven meer draagvlak ontstaat voor ruimtelijke plannen? Deze twee vragen stonden centraal op 18 oktober tijdens de GWW-top, door Delft Cluster voor de vijfde maal georganiseerd.

Na een welkomstwoord van Gerrit Blom, voorzitter van de Raad van Toezicht van Delft Cluster hielden drie genodigden een inleiding. De eerste was minister Karla Peijs. Zij hecht er veel waarde aan dat planprocedures sneller verlopen en verwacht veel van de nieuwe werkwijze die de werkgroep 'Inspraak Nieuwe Stijl' heeft ontwikkeld. Kern hiervan is dat burgers en bedrijven hun ideeën mogen inbrengen als er nog beleidsruimte is. Na de minister sprak Harry Baayen over het Delta-instituut en hoe dit instituut kan bijdragen aan snellere planprocessen, bijvoorbeeld door als onafhankelijke partij aan te geven wat de feiten zijn. De derde inleider was José van de Loop, projectleider bij De Nieuwbouw, een groep van jonge mensen uit de GWW-sector. Zij vertelde over het project Noordelijke Rondweg bij Utrecht. Voor dit project heeft De Nieuwbouw diverse 'gebruikers' bereid gevonden om actief mee te denken over de probleemformulering en mogelijke oplossingen. Volgens Van de Loop toont dit aan dat gebruikers graag willen meedenken en inbreng willen hebben in planvormingsprocessen.

Proefprojecten Na de inleidingen was er een Lagerhuisdebat, dat werd gevolgd door rondetafelgesprekken aan veertien tafels. Uit het debat en de gesprekken kwamen interessante punten naar voren. Iedereen lijkt het erover eens dat procedures anders moeten en dat er meer ruimte moet komen voor ideeën en initiatieven van burgers en bedrijven. Tegelijkertijd wordt geconstateerd dat de overheid nog niet klaar is voor dit soort initiatieven en hiervoor ook nog onvoldoende ruimte biedt. Opvallend was dat diverse mensen benadrukten dat je mensen alleen zover krijgt om mee te denken bij planvormingsprocessen, als je ze serieus neemt. Doe je dat één keer niet, dan is het over en uit. Enkele deelnemers pleitten daarom voor het uitvoeren van proefprojecten. Van belang is daarbij wel dat vooraf heel duidelijk aan alle betrokkenen wordt verteld hoe de procedure in elkaar zit en dat het om een proef gaat, waar alle partijen van willen leren.

VERANTWOORDE WEGEN IN DE MEK

Op een duurzame manier wegen aanleggen in de Mekongdelta is geen sinecure. Je moet namelijk rekening houden met verschillende aspecten. Wegen moeten niet alleen bestand zijn tegen de jaarlijkse overstromingen, ze moeten ook de overstromingen zo min mogelijk belemmeren en niet in een ander deel van het stroomgebied tot problemen leiden. Delft Cluster onderzoekt hoe dat het beste kan.

De Mekongdelta is een van de weinige deltagebieden ter wereld waar het oorspronkelijke karakter in grote delen nog vrijwel intact is en het water bij hoge waterstanden min of meer ongehinderd over het land kan stromen. Aangezien dit een jaarlijks terugkerende gebeurtenis is, is het leven hier van oudsher op ingericht. De mensen in het vlakke gebied wonen in paalwoningen en benutten de voordelen waarmee de jaarlijkse komst van het water gepaard gaan. Zo zorgen de overstromingen voor vruchtbare landbouwgrond, een rijke visstand en een grote ecologische diversiteit.

Wegen, geen dijken Door de economische ontwikkeling raakt de balans van het natuurlijke systeem steeds meer verstoord. Neem de aanleg van wegen. In de delta worden nationale en regionale wegen vrijwel altijd verhoogd aangelegd. Daardoor functioneren ze als een soort dijk die de natuurlijke stroming van het water belemmert. De aantrekkelijke aspecten van de jaarlijkse overstromingen kunnen zo teniet worden gedaan. Tegelijkertijd worden veel wegen in het overstromingsseizoen beschadigd door langs- en overstromend water. Delft Cluster onderzoekt hoe je wegen in het deltagebied zo kunt aanleggen dat ze natuurlijke processen zo min mogelijk verstoren en tegelijkertijd bestand zijn tegen de jaarlijkse overstromingen. Vanwege de economische situatie van de betrokken landen moeten de aanlegkosten laag zijn. Het onderzoek gebeurt samen met het Wereld Natuurfonds en de Mekong River Commission (MRC), een samenwerkingsverband van de 'rijkswaterstaten' van Cambodja, Laos, Thailand en Vietnam. Het uiteindelijke doel van het project is de ontwikkeling van richtlijnen die kunnen worden gebruikt bij de planning en het ontwerp van wegen in het gebied.

ONGDELTA

Proeflocaties Binnen Delft Cluster werken UNESCO-IHE, WL|Delft Hydraulics en GeoDelft aan het onderzoeksproject. De eerste twee instituten werken aan modellen die het gedrag beschrijven van het water tijdens het overstromingsseizoen. GeoDelft richt zich op de wegconstructies. De eerste fase van het onderzoek is vooral bedoeld om het inzicht in de optredende processen te vergroten en de nulsituatie vast te leggen. Daartoe zijn gegevens over eerdere overstromingen verzameld en worden beleidsanalyses gemaakt om in beeld te brengen hoe en op basis van welke informatie wegen tot nu toe worden aangelegd. Ook zijn vier proeflocaties gekozen, twee in Cambodja en twee in Vietnam. Op deze locaties zijn de wegen nauwgezet in kaart gebracht, waarbij onder meer is vastgelegd hoe hoog ze boven het maaiveld liggen, wat voor wegdek aanwezig is, van welk materiaal het weglichaam is gemaakt en waarmee het is bekleed en hoe de as van de weg ligt ten opzichte van de stromingsrichting van het water tijdens hoogwatersituaties.

Opnames In december, na het overstromingsseizoen, worden de proeflocaties door Delft Cluster en de Mekong River Commission in kaart gebracht. Bij deze opnames wordt geïnventariseerd welke schade is opgetreden, wat de belangrijkste schademechanismen zijn, wanneer de schade is ontstaan en bij welke condities. De onderzoekers gaan de verzamelde gegevens, in combinatie met de stromingsmodellen, gebruiken om te bepalen welk soort wegen je, afhankelijk van de locatie, het beste kunt aanleggen. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn de oriëntatie van de weg ten opzichte van de stromingsrichting, de wegconstructie, het aantal benodigde duikers, de locaties voor de duikers en eventuele maatregelen om het ontstaan van erosiegeulen te voorkomen. Om te zorgen voor een brede toepassing van de ontwikkelde kennis, gaan ze na hoe de uitkomsten van de proeflocaties kunnen worden opgeschaald naar grotere gebieden.

Politiek draagvlak Het ontwikkelen van wetenschappelijke kennis alleen is niet voldoende. Er moet ook politiek draagvlak ontstaan voor de ontwikkelde kennis en de kennis moet bij alle betrokken partijen terechtkomen. Dat laatste is in arme landen als Cambodja en Vietnam extra van belang omdat veel verschillende organisaties in het kader van ontwikkelingssamenwerking wegenprojecten uitvoeren, elk op hun eigen manier, en in de meeste gevallen niet kijken naar ongewenste effecten op andere plekken in het stroomgebied. Vaak zijn die effecten aanzienlijk omdat het deltagebied een sterk gekoppeld systeem is, dat heel gevoelig is voor lokale veranderingen. Daarom zal veel aandacht worden besteed aan het vertalen van de onderzoeksresultaten naar beleidsaanbevelingen voor de provinciale en nationale overheden en aan het verspreiden van deze aanbevelingen naar organisaties die wegenprojecten financieren en uitvoeren. Verder zal de ontwikkelde kennis voortdurend aan de hand van praktijkervaringen worden geactualiseerd en verbeterd door het Flood Management and Mitigation Programme Centre van MRC in Phnom Penh. Dit centrum gaat ook zorgen dat de kennis beschikbaar wordt gesteld aan alle relevante betrokkenen in de Mekongdelta en wordt ingebed in integrale programma's.

Brede toepassing Het beoogde eindresultaat van het project, heldere richtlijnen, is in eerste instantie bedoeld voor de Cambodjaanse en Vietnamese overheidsorganen die verantwoordelijk zijn voor de planning, het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van wegen in de Mekongdelta. De resultaten kunnen echter breder worden toegepast. Zo kunnen buurlanden als Laos en Thailand de kennis ook toepassen, evenals financieringsorganisaties als de Wereldbank. Verder laat het project goed zien wat landen in deltagebieden kunnen bereiken met een internationaal plan voor stroomgebiedmanagement.

Postadres
Delft Cluster
Postbus 69
2600 AB DELFT

Bezoekadres
Keverling Buismanweg 4, 2628 CL Delft
Tel: 015 - 269 37 93
Fax: 015 - 269 37 99

Als u vragen heeft kunt u contact opnemen via info@delftcluster.nl

DELFT CLUSTER